

ARRANTZATIK ERRESKATERA

Getariako arrantzontzi bat prestatu dute Mediterraneora erreskatera joateko

 JENDARTEA / Amagoia Mujika Telleria

Getariako arrantza flotako parte izan da «Stella Maris Berria» duela hilabete gutxira arte. Arrantzatik apartatu zutenean, pertsonen erreskaterako prestatzea erabaki zuten Gipuzkoako Itsas Salbamendu Humanitarioko kideek. Abuztu bukaeran abiatzekoa da Libiako kosta parera, errefuxiatuen krisiaren gune beroenetakora.

Itsasoan arrantzan aritu da duela hilabete gutxira arte “Stella Maris Berria”. Getariako arrantzontzien flotako parte izan da, joan den azaroan patroia zendu zen arte. «Familiak arrantzontzia jardueratik apartatzea erabaki

zuen, baita ontzia desegitera eramatea ere. Kasualitate bat tarteko jakin genuen horren berri eta mugitzen hasi ginen, arrantzontzia eskuratzeko zein aukera genituen aztertzen. Armadorearen interesa batetik, eta hasieratik proiektu hau bultzatu duen jende mor-

Irudian, «Aita Mari» ontzia –lehen «Stella Maris Berria» zuen izena– Pasaiaiko kaian. Getariako arrantza flotako ontzia izan da duela gutxira arte eta laster Mediterraneora abiatzekoa da erreskate lanetan aritzeko.
Jon URBE| FOKU

doa bestetik, azkenean arrantzontzia eskuratzea lortu dugu. Eusko Jaurlaritzak eman digu ontzia erosteko eta bertan beharrezko lanak egiteko dirua –guztira 400.000 euro–. Orain ontzia moldatzen ari gara, itsasoko erreskatera bideratu ahal izateko», hasi da kontatzen Iñigo Gutierrez, Gipuzkoako Itsas Salbamendu Humanitarioko kidea.

Aita Mari itsasgizonaren omenez “Aita Mari” izena jarri diote pertsonen erreskatean arituko den ontziari eta #Maydayterraneo proiektuaren parte izango da. Kanpaina horrek aurten bigarren urtea izango du.

Udako egun betean, eguzkiak gogor jotzen du Pasaiaiko kaian. Langile mordoak dabil

aurrera eta atzera, gora eta behera, lehen arrainak jasotzeko erabiltzen ziren ontziko guneak moldatu eta pertsonen lehendabiziko harrera ahalik eta era duinenean emateko tokiak atonduz. Lan gogorra da; soldatzeko tresnak eta jantziak ez dira beroaren lagun. Baina atzeraka kontaktetan ari dira lanean, abuztuaren amaieran abiatu nahi baitute Italia alde-
ra.

MOLDAKETA LANAK

Nola moldatu arrantzontzi bat pertsonen erreskaterako ontzi egokia izan dadin? Gutierrezek barre egiten du, «egun batzuetan ez daukagu ideiarik ere. Egia esan, proiektua ez da erraza izaten ari. Baina borondate handia daukagu eta baita profesionalen laguntza ere. Ontzigintza ingeniariaritzan aritzen direnen laguntza izan dugu. Guk proiektuak zituen beharrak azaldu dizkiegu eta haiek izan dira ontzian zein lan egin behar diren zehaztu dutenak».

Esan bezala, “Stella Maris Berria” arrantzan aritzen zen duela gutxira arte eta horretarako prestatuta zegoen; arrainak biltzeko kutxa handiak zituen, oso ontzi soila zen eta eskifaiarentzat erosotasun oso oinarritzkoa zuen. Lanerako ontzi bat zen, finean. «Arrantzarako hoditeria eta haztegiak desmuntatu behar izan ditugu. Horien orde, kamaroak jarri ditugu. Jendea egoteko tokiak prestatu ditugu. Sukaldea handitu dugu pixka bat, bertan lan egitea erosoago izan dadin. Erizaintza gela bat ere jarri dugu. Lehen arrantza sotoa zegoen tokian, emakumeak eta haurrak jasotzeko toki bat jarri dugu. Lasai egon daitezten. Eta dutxak eta komuna ere jarri ditugu».

«Arrantzarako hoditeria eta haztegiak desmuntatu behar izan ditugu. Horien orde, kamaroteak jarri eta jendea egoteko tokiak prestatu ditugu»

Erreskate bat egiten dutenean, emakumeak eta haurrak eta gizonezkoak banatu egiten dituzte. «Emakumeak oso egoera larrian etortzen dira, iritsi bitartean sufritzen dituztenak oso latzak izaten direlako. Errefuxiatu migratzailea izatea berez konplikatu da eta, gainera, emakumea bazara, askoz latzagoa. Saharaz aspiko emakumeek, bereziki, etengabeko bortxaketak eta bestelako erasoak jasaten dituzte eta oso egoera emozional zailean iristen dira. Haurrak ere lur jota iristen dira. Ez ditugu inondik inora familiak banatu nahi, baina iritsi berritan gus-tura eta babestuta sentitzen lagundu nahi diegu», kontatu du Gutierrezek. Lehen arrai-nak gordetzen ziren sotoan atonduko dute lehen harrera egiteko toki hori. «Eskailera zabal bat jarriko dugu, eroso samar jaitsi daitezen».

Errefuxiatuen txalupetan, emakumeen eta, batez ere, adin txikikoen kopurua gora egiten ari da. «Batez ere haurrena. Adibidez, gure taldeak erreskatatu dituen azken bi ontzietan erdiak adin txikikoak ziren. Batzuk bakarrik hel-tzen dira, eta, beste batzuk, heldu baten laguntzarekin. Emakumeen kopuruak ere go-ra egin du, nahiz eta oraindik gizonena baino askoz urriagoa izan. Eta azken hilabeteotan errefuxiatu palestinarrek agertzen hasi dira Quiosera iristen ari diren txalupetan».

DUINTASUNA BERRESKURATZEA

Dutxa pare bat eta komun bat ere ari dira prestatzen. «Erreskatatutako pertsonen duintasuna berreskuratzen laguntzea oso garrantzitsua da. Iritsi eta ur botila fresko bat ematen diegu. Guretzat pertsonak di-rela adierazteko modu bat da.

«Emakumeak oso larri etortzen dira, iritsi bitartean sufritu dituztenak gogorrek direlako. Errefuxiatu migratzailea izatea konplikatu da, eta, emakumea bazara, askoz latzagoa»

Lehen unean haien osasun egoera ikusiko da eta beharra dutenak osasun gelara bideratu-tuko ditugu, erizainaren eta medikuaren esku. Lehen har-rera horretan dutxa bat har-tzeko aukera eskaintzea ezin-bestekoa da. Izugarria da errefuxiatuen txalupa horie-tan zer-nolako usaina pilatzen den: pixa, kaka, motorreko ga-solina, kresala... horrek guztiak geruza bat egiten du pertso-nen azalaren gainean eta maiz sekulako erredurak eragiten

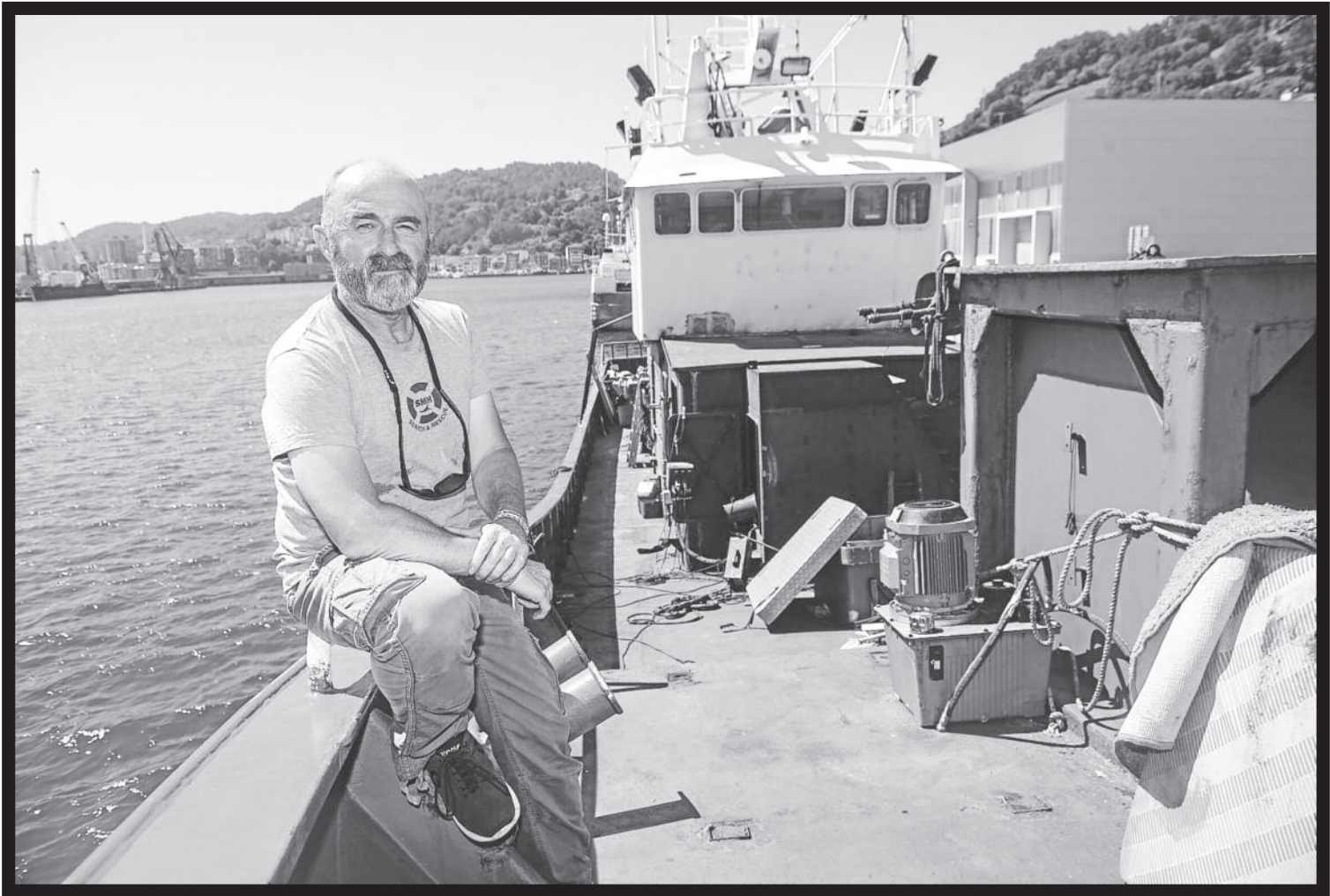
Iñigo Gutierrez, Gipuzkoako Itsas Salbamendu Humanitarioko kidea.
Jon URBE | ARGAZKI PRESS

ditu azalean. Horregatik ga-rrantzitsua da dutxa bat hartu eta azala garbitu ahal izatea», azaldu du Gutierrezek.

“Stella Maris Berria” ontziak 150 lagun inguru har ditzake behar bezala nabigatzeko. Hor-tik gora, zailagoa izango du itsasoan mugitzea. «150 lagu-netik gora erreskatatuz gero, beste ontzi batzuei laguntza eskatu beharko genieke. Kabi-tu, berez, jende gehiago kabitu daiteke. Adibidez, 300 lagun eduki ditzakegu une batean ontzian, baina pertsona kopu-ru horrekin ezingo genuke na-bigatu. Txosten bat egin dugu hori guztia kalkulatzeko».

Eskifaia 16 pertsonakoa izango da. «Bost profesional izango dira. Espainiako bande-rapean jarriko dugu ontzia eta,

beraz, bertako legea bete be-har dugu. Horren arabera, es-kifaian bost profesional egon-go dira. Kapitaina, lehen mailako ofiziala, makina-bu-rua eta bi marinel, soldatape-an arituko dira. Eskifaiaiko gai-nontzeko kideak boluntarioak izango dira; sei pertsonako erreskate taldea, osasun arloko bi langile –erizaina eta medi-kua– eta sukaldari bat. Horrez gain, misio guztietan kazeta-rientzako bi toki daude gorde-ta. Ez dugu gauza arrarorik egin nahi. Pauso guztiak zo-rrortasunez egin nahi ditugu, legearen arabera, arazorik ez izateko. Egoera asko korapila-tzen ari da eta tentuz ibili be-harra dago. Traba guztiak jarri nahi ditugu erasorik ez jasate-ko, eta, aldi berean, izapide ad-

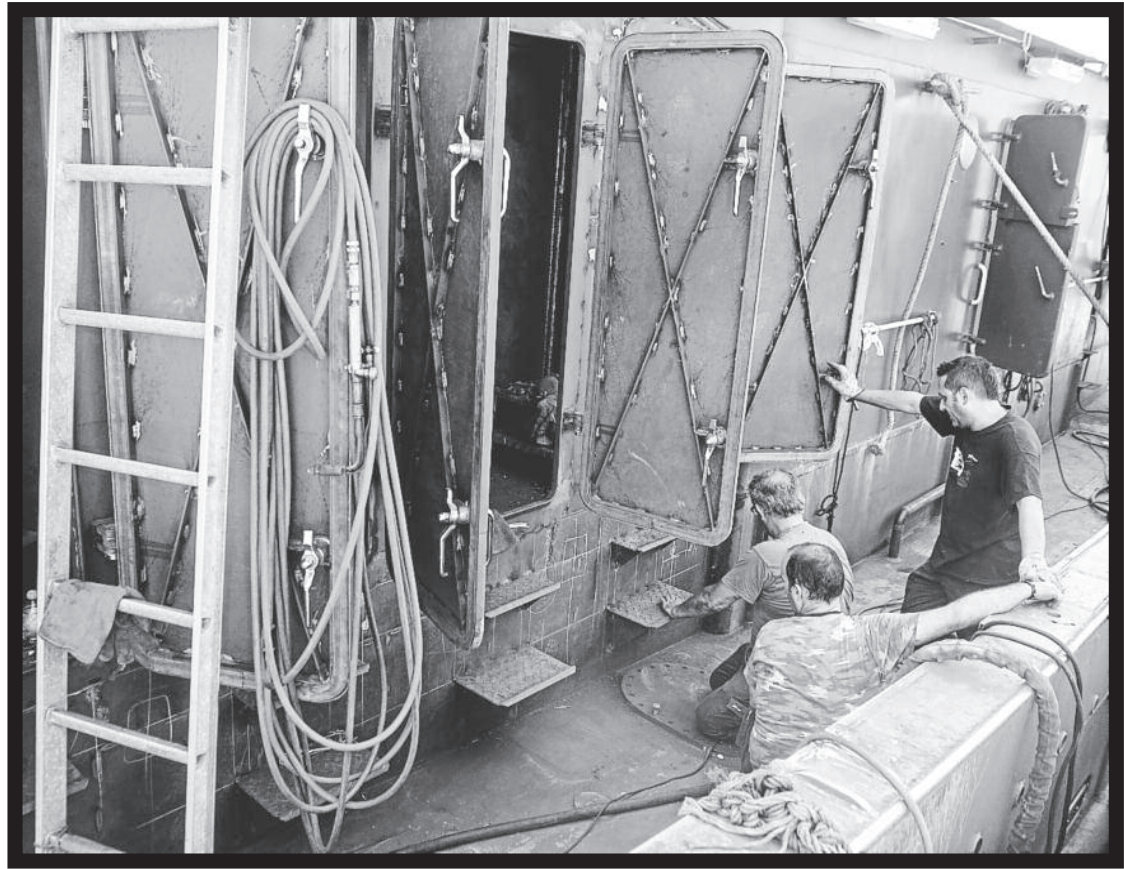
ministratiboekin arazorik ez dugu izan nahi».

Gutierrezek nabarmendu duenez, misio guztietan izango dira kazetarienezako tokiak, garrantzitsua baita gertatzen ari denaren lekukoak izatea. «Ez baduzu ikusgarri egiten, hura ez da existitzen. Adibidez, azken asteotan ‘Open Arms’ ontziak egindako erreskate bat izan da albiste; emakume bat salbatu zuten eta beste emakume baten eta haur baten gorpuak ere topatu zituzten. Egun horietan seguru egoera antzekoak edo dramatikoagoak eman zirela. Ez zegoen erreskateko ontzirik lanean eta ez dakigu zer pasatu zen inguru horretan. Erabat birrinduta eta kasik uraren azpian zegoen errefuxiatu ontzi hori topatu izana egoeraren pista handia da. Alegia, hori errepikatu egin ahal izan da hiru astean zehar, eta ez zegoen inor ez jende horri laguntzeko ezta gertatutakoa kontatzeko ere».

PERTSONA SENTI DAITEZEN

Erreskateko ontzian, batez beste, bi egun inguru ematen dituzte. «Dena ondo joanez gero, erreskatatutako pertsonak bi egunen buruan portuan eta seguru egon beharko lukete. Baina batzuetan egoerak korapilatu egiten dira. Italiak eta Maltak jende hori ez hartzea erabakitzen badute, egonaldi hori gutxienez lau egunera luzatzen da. Egoera asko konplikatu daiteke erabaki politikoak direla medio».

Hasiera batean, beraz, bi eguneko harrera prestatu behar du erreskate taldeak. «Osasun arreta, gutxienezko garbitasuna, ura eta jatekoa, segurtasuna eta duintasuna. Horiek dira hasiera batean

ematen saiatzen garenak. Gu ez goaz karitatea ematera, elkartasuna eskaintzera baizik. Gu bezalako pertsonak dira eta berriz pertsona senti daitezten lan egin behar dugu. Hori da gure helburu nagusia».

Erreskate ontzietan arroz egosia izaten da elikagai nagusia. «Arroz egosia eskaintzen diegu lehen ordu horietan. Hori izaten da dieta nagusia. Kultura guztietan ezaguna da arroz egosia eta denek onartzen dute. Saiatu izan gara bestelako platerak eskaintzen, baina ez dute beti funtzionatzen, kulturalki askotariko jendea da-eta. Arroza, gainera, erraz prestatzen da eta sabela gaizki duenari ere mesede egin diezaioke. Gero fruta ere eskaintzen diegu».

“Aita Mari” abuztuaren amaierarako prestatuta egoitea espero dute. Lehenagorako nahi zuten, baina ontzia moldatzeko lanak atzeratu egin dira. Behin prestatuta, pertsonak uretan erreskatatzera abiatuko da Libiako kostara, Mediterraneoko gune ga-

Goiko irudian, langileak dutzak eta komuna hartuko dituen gunea prestatzen. Alboko orrialdean, beste bi langile eguzki erretan neurriak hartzen. Udan jo eta su aritu dira «Aita Mari» prestatzeko lanetan.
Jon URBEJ FOKU

tazkatsuen errefuxiatuen krisiari dagokionez. Une honetan Europako toki desberdinetatik iritsitako bost ontzi ari dira erreskate lanetan. Horiei elkartuko zaie “Aita Mari”.

Hala ere, ezin da jakin zer gertatuko den eta Itsas Salbamendu Humanitariokoek ere garbi dute: «Edozer gauza gerta daiteke». Italian eta Europan, oro har, giroa oso aztoratuta dago errefuxiatuen inguruan, Matteo Salvini Italiako Barne ministroa eta bere politikak tarteko. «Guk legezko protokolo guztiak segituko ditugu. Lehendabizi, Erromako koordinazio gunera bidali-

Eskifaian hamasei lagun izango dira eta horietatik bost profesionalak, alegia, soldatapekoak: kapitaina, lehen mailako ofiziala, makina-burua eta bi marinel

Gainontzeko partaideak borondatezkoak izango dira: sei pertsona erreskaterako, bi osasun langile –erizaina eta medikua– eta sukaldari bat. Kazetarienezako bi toki daude

ko dugu abisua. Orain arte hark koordinatzen zuen erreskate gunea eta bere esanetara gaudela adieraziko diogu. Arautegi eta baldintza guztiak betetzen ditugula garbi utziko diogu, gainera. Hortik aurrera zer pasatu daitekeen? Ba ez dakigu. Salvinik oso ondo daki zer egiten duen eta ez dauka inolako erreparorik. Abiatu duen bidea geldiezina dela dirudi eta horretan segituko du. Egia da, hala ere, Italian erantzuna jasotzen ari dela. Adibidez, Italiako kostazainen almirante batek esan du beren eginbeharra itsasotik jendea erreskatatzea dela, ezin direla pertsonak itsasoan utzi. Eta behin erreskatatuta, ezin direla ez aurrera ez atzera utzi».

Azkenaldian gertatzen ari den fenomeno oso kezagarria da Gutierrezen ustez. Itsasoan pertsonak erreskatatu dituzten merkataritza ontziak blokeatzen ari dira, ez aurrera ez atzera itsasoan uzten, inon porturatzeko baimenik ez dietelako ematen. «Itsasoan zaudenean jitoan dagoen norbait topatuz gero, salbatu egin behar duzu. Hori da araua. Merkataritza ontzi batek errefuxiatuen txalupa bat topatzen badu, laguntza eman behar dio. Baina, lagunduz gero, erraztasunak topatu beharrean trabak topatzen ari dira azkenaldian, askotan itsasoan blokeatuta geratzen direlako. Hori, noski, bere jardun ekonomikoaren kaltetan izaten da, denbora eta dirua galtzen dutelako arazo horiek medio. Hartara, gerta daiteke –eta segur aski gertatzen ari da– merkataritza ontziak beren ibilbideak aldatzea, txalupa horiekin topo ez egiteko. Azkenean, pertsonak salbatzea arazo bat bihurtzen ari da».

Italiako Gobernuak uko egin dio itsasoan erreskateak egiteari. «Itsas erreskatea Libiaren esku utzi du eta frogatuta dago Libiakoa ez dela kostazainen zerbitzu bat, milizia bat baizik. Europako dirua jasotzen dute eta Mediterraneoan sekulako astakeriak egiten ari dira. Denetarik egiten dute, erreskatatzea ez den beste gutia».

HAMABOST EGUNEKO TXANDAK

Esan bezala, abuztuaren 30ean abiatzekoa da «Aita Mari» Pasaiatik. «Gustatuko litzaiguke lehendabizi Getariatik pasatzea, hango flotakoa baitzen ontzia. Hartara, erakutsi nahi diegu 'Stella Maris Berria' nola moldatu dugun eta azaldu aurrerantzean zein lan egingo duen. Badakigu Getariako arrantzaleak pozik daudela ontziaren norabide berriarekin».

Gero, abendura bitartean behintzat, Mediterraneoan uretan lanean arituko da, hamabost eguneko txandatan. «Hamabost eguneko txandak egoki ikusten ditugu. Ontzian bizitza ez da erraza izango, ez dauka erosotasun handirik eta oso oinarrizkoa da. Fisikoki esperientzia gogorra da eta baita emozionalki ere. 24 ordu guardian egoten gara, alarmak edozein ordutan jo dezakeelako. Erreskateren bat egitea egokitu gero –batzuetan ez baita gertatzen–, suntsitzaila da, oso gogorra. Lana ahalik eta ondoen egiten saiatzen zara eta egiten duzu. Baina behin erreskatea amaituta, horrek uzten duen aje emozionala oso gogorra da. Horregatik pentsatzen dugu hamabost eguneko txandak neurri egokia direla».

Dagoeneko eskifaiaaren talde guztiak osatuta daude, eta ba-

tzuk kanpoan utzi behar izan dituzte. «Borondatezkoak beren opor egunak baliatzen dituzte erreskate ontzira lanera etortzeko. Eta bakoitzak bere bidaia ordaintzen du. Garrantzitsua iruditzen zait hori nabarmen zea, eta horrela izan da Itsas Salbamendu Humanitarioa sortu genuenetik. 200 euroko muga jarri dugu. Hegazkin txartela hori baino garestiagoa bada, proiektuak ordaintzen du aldea. Baina 200 eurora arte, boluntarioak ordaintzen du bere txartela. Gauza sinbolikoa da, baina garrantzitsua gure ustez. Galbache bat jartzeko modu bat da. Benetan konpromiso serioa hartzeko prest dagoen jendea bakarrik onartzen dugu proiektuan. Kontuan izan, gainera, itsasoan egin beharreko erreskatez ari garela eta horretarako prestatuta dagoen jendea behar dugula. Proiektuan erabat inplikaturik dagoen jendea nahi dugu eta hori erakusteko modu bat da norberak bere bidaia ordaintzea. Hortik aurrera, gastu guztiak proiektuaren gain geratzen dira», esan du Gutierrezek.

Horrez gain, bada proiektua ekonomikoki bultzatzeko modua. Batetik, #Mayditerraneo proiektuaren inguruko materiala erosteko aukera dago sarean. Eta, bestetik, #DonaMillas izeneko proiektua jarri dute martxan. «Kalkulatu dugu itsas milia bat nabigatzeko 35 euro behar direla. Hartara, proiektuari bultzada eman nahi diot milia bat edo milia erdi bat eros dezake. Eta hortik aurrera, nahi dituen guztiak. Proiektuan parte hartzeko modu bat da».

Laguntza kanpaina hori nahi baino mantsoagoa doala aitortu du Iñigo Gutierrezek, erre-

fuxiatuen gaia joan-etorrian ibiltzen baita herritarren lehen tasunen agendan.

ESKUIN MUTURRAREN MEZUA

«Boladaka bezala funtzionatzen dugu. 'Aquarius' ontziarena, adibidez, oso esanguratsua izan zen. Niri asko gogorarazi zidan Aylan haurtxoaren kasua. Bat-batean, jendea oso oso sentsibilizatua dago, eta, egun gutxira, erabat ahazten du gaia. Valentziako portuan 600 kazetari 'Aquarius' ontzia noiz iritsiko zain ikustea tamalgarria iruditu zitzaidan, ez nuen ulertu. Une horretan bertan Itsas Salbamendu Humanitariokoak mila lagun ari ziren uretatik ateratzen. Desoreka hori erabat ilogikoa eta ulertezina da. Une puntualak gertatzen dira eta badirudi jendarrea sentsibilizatua dagoela. Baina une horiez aparte, egunero gertatzen ari den erreali-

tate bat da, etengabekoa. Eta krisi hori apenas existitzen den komunikabideetan, kasu zehatz batzuk salbu».

Gutierrezen iritziz, «krisia oso luzea izaten ari da eta eskuin muturraren mezua abiatzen ari da zabaltzen. Nik nire inguruan ezagutzen dut jende ona, bihotz onekoa, mezu horrekin bat egin duena une batean. Eta nik galdetzen diet: 'pertsona onak bazarete, nola sinistu ditzakezue errefuxiatuen inguruan esaten diren astakeriak?'. Europa mailan zabaltzen ari diren eskuin muturreko mezuak oso kezka- garriak iruditzen zaizkit».

Hasiera batean «Aita Mari» ontziaren basea Catanian (Sizilia) jartzeko asmoa zuten. Azken asteotan, baina, korapilatu egin da bertako egoera. «Une honetan ez dakigu basea non egongo den, aukera guztiak aztertzen ari gara».

